

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS]

УДК 821.131.1-311.6.09:316.624.3

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.12.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 24.12.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 87.17 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.43.06>ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ МАНІПУЛЯТИВНИХ СТРАТЕГІЙ У
МОВЛЕННІ ПЕРСОНАЖІВ А. МАНДЗОНІ «ЗАРУЧЕНІ»

Ольга Юрїївна Павлів (м. Київ, Україна)

pavliv.olya1617@knu.ua

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті проаналізовано маніпулятивні стратегії в мовленні персонажів роману А. Мандзоні «Заручені». Маніпулятивну стратегію розглянуто як цілеспрямований вплив маніпулятора з поєднанням вербальних і невербальних засобів, метою якого є зміна когнітивних установок та поведінки жертви, що суперечить її волевияву. Досліджено закономірності між маніпулятивною стратегією, вербальним та невербальним мовленням маніпулятора та жертви, перлокутивним ефектом, а також визначено стилістичні фігури, які використовує автор для опису відповідної поведінки персонажів. Зокрема для вираження стратегії газлайтингу, в основі якого знаходиться контрадикторність, автор використовує слова-афективи, асиндетон, тактику перебільшення, повтори та наказовий спосіб; для вираження проєкції, яка полягає у перенесенні своєї відповідальності на іншу людину – метафоричні порівняння, антитези; для стратегії безглузвих розмов, в основі яких знаходяться монологи, що призводять до плутанини – неповні речення, повтори, асиндетон; для узагальнення та очорнення, що характеризуються нечіткими та абстрактними твердженнями – неповні речення та слова-афективи; для вираження стратегії постійного розчарування, в основі якої знаходиться постійне розчарування маніпулятора своєю жертвою – асиндетон, вигуки, синтаксичний паралелізм та повтори. Досліджено перлокутивний ефект, який є подібним у кожній стратегії. Вербальна та невербальна поведінка жертви свідчить про дискомфорт та страх: тремтіння, опущений погляд, мовчазна покірність.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні аспекти маніпулятивних стратегій у мовленні персонажів А. Мандзоні «Заручені» (Українською)
[Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zarucheni»]© Павлів О. Ю. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

Ключові слова: маніпуляція, газлайтинг, проекція, стратегія безглузвих розмов, стратегія узагальнення та очорнення, стратегія постійного розчарування, перлокутивний ефект.

LINGUOPRAGMATIC ASPECTS OF MANIPULATIVE STRATEGIES IN THE SPEECH OF THE CHARACTERS OF A. MANZONI “BETROTHED”

Olha Yuryivna Pavliv (Kyiv, Ukraine)

pavliv.olya1617@knu.ua

Master student at Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

In the modern world, manipulation is a completely universal phenomenon. It can be found in all socially significant spheres of human activity. When studying manipulative strategies, it is impossible not to pay attention to the variety of their types and the goals through which manipulators resort to these actions. A set of manipulative techniques organized in a certain way, used for the purpose of exerting hidden influence, aimed at achieving a desired effect or preventing an undesirable result, is presented on examples taken from the historical novel by A. Manzoni "The Betrothed", in particular on the examples of the characters Gertrude, Don Abbondio, Lucia and Renzo. Manipulative strategies are widely used at the level of interpersonal communication. The variety of interpersonal manipulations is analyzed. Regularities between manipulative strategy and stylistic features have been established. In particular, to express the strategy of gaslighting, which is based on contradiction, the author uses affective words, asyndeton, tactics of exaggeration, repetition, and the imperative; to express projection, which consists in transferring one's responsibility to another person – metaphorical comparisons, antitheses; for the strategy of meaningless conversations, based on monologues that lead to confusion – incomplete sentences, repetitions, asyndeton; for generalization and denigration characterized by vague and abstract statements – incomplete sentences and affective words; to express the strategy of constant disappointment, which is based on the constant disappointment of the manipulator with his victim – asyndeton, exclamations, syntactic parallelism and repetitions. The perlocutionary effect, which is similar in each strategy, was studied. With his non-verbal behavior, the victim tries to convey discomfort and fear: trembling, lowered gaze, and therefore fear to look his manipulator in the eyes, silent submission. At the verbal level, this is manifested by repetitions, incomplete sentences, exclamations, exaggerations and affective words.

Key words: manipulation, gaslighting, projection, strategy of meaningless

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Aspects of Manipulative Strategies in the Speech of the Characters of A. Manzoni “Betrothed” (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Pavliv O. Yu. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

conversations, strategy of generalization and denigration, strategy of constant disappointment, perlocutionary effect.

Сучасні лінгвістичні дослідження зосереджуються на функціональному аспекті мови, базуються на підході до мовлення як соціальної дії. Все більший інтерес учених викликає пошук моделей і механізмів комунікативного впливу, зокрема маніпулятивного. Хоча багато дослідників маніпуляції поділяють думку про те, що маніпулятивні можливості закладені передусім у мові і є надзвичайно багатими [5, с. 90], що мова не меншою мірою є «засобом маніпуляції, ніж засобом передачі інформації» [11, с. 61], однак лінгвістичний аспект маніпулятивного впливу став досліджуватись значно пізніше, ніж політичний, соціальний та психологічний. З огляду на згадане дослідження маніпулятивних стратегій у лінгвістиці, зокрема, у мовленні персонажів роману А. Мандзоні, є **актуальним**.

Метою статті є у встановлення співвідношення між маніпулятивною стратегією, комунікативними актами її реалізації, вербальною та невербальною поведінкою маніпулятора та жертви у романі А. Мандзоні «Заручені», а також аналіз стилістичних прийомів письменника, які вживаються про описі поведінки персонажей у маніпулятивній ситуації.

Реалізація мети передбачає виконання таких **завдань**:

1. Проаналізувати праці вітчизняних та зарубіжних науковців, що досліджували маніпуляцію свідомістю як різновид соціально-психологічного впливу.
2. Проаналізувати та дати визначення понять «маніпуляція» та «маніпулятивна стратегія», обрати класифікацію, релевантну для цілей дослідження.
3. Встановити кореляцію між певною маніпулятивною стратегією та комунікативними актами її втілення, проаналізувати вербальну та невербальну поведінкою маніпулятора та жертви.
4. Визначити стилістичні фігури, який вживає А. Мандзоні при описі маніпулятивної поведінки персонажів.

Об'єкт дослідження – мовні засоби на позначення вербальної та невербальної поведінки маніпулятора, що реалізує певну маніпулятивну стратегію, та його жертви.

Предмет дослідження – лінгвопрагматичний потенціал мовних засобів на позначення вербальної та невербальної поведінки маніпулятора та його жертви.

Матеріал дослідження – історичний роман А. Мандзоні «Заручені».

Наукова новизна полягає у першій спробі проаналізувати маніпулятивні

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні аспекти маніпулятивних стратегій у мовленні персонажів А. Мандзоні «Заручені» (Українською)
[Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Павлів О. Ю. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

стратегії у мовленні персонажів роману Мандзоні «Заручені», реалізацію зазначених стратегій у комунікативних актах маніпулятора та жертви, їх вербальну та невербальну поведінку, перлокутивний ефект маніпулятивної стратегії, а також визначити стилістичні фігури, які використовує автор для опису відповідної поведінки персонажів.

Практична значимість результатів дослідження полягає у можливості їх використання у курсах «Стилістика» та «Комунікативні практики», а також у навчально-методичній роботі (при розробці навчальних і методичних посібників із зазначених дисциплін).

Проблема маніпуляції свідомістю як різновиду соціально-психологічного впливу розглядається в рамках суспільствознавчих дисциплін. У суспільно-політичних науках маніпуляція – це система засобів ідеологічного й соціально-політичного впливу з метою зміни мислення і поведінки людей усупереч їхнім інтересам. При цьому люди не усвідомлюють, що їхні потреби, світогляд, інтереси та спосіб життя в цілому багато в чому залежать від тих, хто ними маніпулює [9, с. 104].

Маніпуляція не є власне мовним феноменом [12, с. 96]. Це явище універсальне, а тому має безліч визначень у різних галузях знань. Але беззаперечним є той факт, що маніпуляція базується на лінгвальних структурах і реалізується в мовленнєвій діяльності [8, с. 68]. У мовознавстві вивчення маніпуляцій тісно пов'язане з проблемою ефективності комунікації, мовленнєвого впливу на адресата, вивченням комунікативних стратегій, які застосовуються для дієвого впливу на реципієнта. Мовленнєвий вплив, який становить комунікативно-психологічну сутність маніпуляції [10, с. 256], спрямований на зміни в соціально-психологічній структурі суспільства або на стимуляцію прямих соціальних дій через вплив на психіку членів певної соціальної групи або суспільства в цілому.

При вивченні маніпуляцій із лінгвістичного боку більшість мовознавців удаються до стратегічного підходу, що передбачає дослідження комунікативних стратегій, які використовуються мовцем для дієвішого впливу на реципієнта. Під комунікативною стратегією розуміється оптимальний набір правил комунікативної поведінки з урахуванням немовленнєвих і мовленнєвих цілей спілкування [4].

Розглядаючи визначення маніпуляції у психології, варто звернути увагу, що маніпуляцією називають вид психологічного впливу, спрямованого на неявне спонукання інших (іншого) до виконання визначених маніпулятором дій [14]. Маніпуляція – це вид психологічного впливу, що опосередковується через взаємодію

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pyttannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Aspects of Manipulative Strategies in the Speech of the Characters of A. Manzoni "Betrothed" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Pavliv O. Yu. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

вербальних і невербальних засобів. Тому для її вивчення потрібна інтеграція результатів психологічних і власне лінгвістичних досліджень. У лінгвістиці маніпуляція розглядається як різновид мовного впливу. Головним критерієм розмежування цих понять виступає свідомість або несвідомість дій адресата: «Мовний вплив – це вплив на людину за допомогою мови з метою переконати її свідомо прийняти нашу точку зору, свідомо прийняти рішення про будь-які дії, передачу інформації тощо. А маніпуляція – це вплив на людину з метою спонукати її повідомити інформацію, зробити вчинок, змінити свою поведінку неусвідомлено або всупереч його власній думці, наміру» [2, с. 9]. У процесі комунікації маніпуляція здійснюється за допомогою мовних засобів. Тому в лінгвістиці цей процес називається мовною маніпуляцією.

Аналізуючи різні визначення маніпуляції, слід зазначити, що спільним є те, що маніпуляція – це у будь-якому випадку вплив. Проте якщо маніпуляція у психології є впливом на людину з метою спонукати її до певних дій, у лінгвістиці маніпуляція – це вплив на людину за допомогою мови з метою переконати її свідомо, то у соціально-політичних науках – це система засобів ідеологічного й соціально-політичного впливу. Під час аналізу лінгвопрагматичних аспектів маніпулятивних стратегій у мовленні персонажів А. Мандзоні «Заручені» ми будемо користуватися визначенням О. Г. Рудої: «Мовленнєва (мовна) маніпуляція – різновид маніпулятивного впливу, який здійснюється шляхом майстерного використання певних ресурсів мови з метою прихованого впливу на когнітивну й поведінкову діяльність адресата» [13, с. 50-51].

Щодо стратегії, то її розглядають як процес розробки та реалізації комунікативного завдання, що має на меті ефективний вплив на адресата. Мовленнєва стратегія визначає семантичний, стилістичний і прагматичний вибір мовця. В залежності від ступеня «глобальності» намірів, мовні стратегії можуть характеризувати конкретну розмову з конкретними цілями. Вони можуть бути більш загальними, спрямованими на досягнення більш загальних соціальних цілей. Стратегії впливу, спонукання і маніпулювання найбільш явно виявляються у тих типах тексту, де функція впливу є основною, а мовне маніпулювання практикується і відіграє важливу роль. Отже, стратегія – це надзавдання, яке ставить перед собою мовець [6, с. 20]. Маніпулятивною стратегією у лінгвістиці називають процес розробки та реалізації комунікативного завдання, що має на меті ефективний вплив на адресата [7, с. 9].

Під час аналізу ми будемо використовувати класифікацією маніпулятивних стратегій з психології, яка пов'язана з міжособистісними стосунками та включає в

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні аспекти маніпулятивних стратегій у мовленні персонажів А. Мандзоні «Заручені» (Українською)
[Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Павліє О. Ю. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

себе такі шість стратегій як: газлайтинг, проєкція, стратегія безглузких розмов, узагальнення та очорнення, абсурду та хорошої маски [15]. Досліджуючи маніпуляцію, ми маємо приділяти увагу не лише вербальній, а й невербальній складовій даного явища. Невербальна маніпуляція реалізується через мову тіла з метою впливу на свідомість особистості або групи людей для досягнення бажаного результату. Невербальний канал є досить потужним джерелом інформації у структурі комунікативного акту. Крім того, він є правдивим і адекватним, оскільки значна частина невербальних реакцій обумовлена і визначена дією підсвідомості, що за умови достатньої обізнаності суб'єкта дозволяє з'ясувати правдиву реакцію співрозмовника та його приховані наміри [3]. В результаті аналізу роману Мандзоні було виявлено такі види маніпулятивних стратегій як газлайтинг, проєкція, стратегія безглузких розмов, узагальнення та очорнення, постійного розчарування [15]. При дослідженні мовлення персонажів Мандзоні, що здійснюють маніпуляції, ми розглянемо вербальні та невербальні засоби, які використовує маніпулятор, а також перлокутивний ефект маніпулятивних висловлювань. *Перлокутивний ефект – це вдалий вплив мовця на думки, почуття й дії адресата* [1, с. 56], у нашому випадку – це вербальна та невербальна поведінка жертви маніпуляції.

Розглянемо **маніпулятивну стратегію «газлайтинг»** – одну з найпідступніших маніпулятивних стратегій, метою якої є спотворити та заплутати наше сприйняття. Це вселяє в жертв надзвичайне почуття туги та розгубленості, в результаті чого вони не вірять самі собі, своїй пам'яті, своєму сприйняттю чи судженню [15].

Яскравим прикладом є образ Гертруди, за яку було вирішено її долю. Вона – донька впливового князя з Монци, яку змусили стати черницею проти її волі. Русійною силою цього рішення був батько, який хотів передати свою власність єдиному спадкоємцю, а доньку віддати до монастиря. Змалечку бідолашна дівчина постійно є жертвою маніпуляцій своєї сім'ї: *«Tutte le parole di questo genere inducevano nel cervello della fanciullina l'idea implicita ch'ella aveva ad esser monaca: ma quelle che venivano dalla bocca del padre, facevano più effetto di tutte le altre insieme. Le maniere del principe erano abitualmente quelle d'un padrone austero, ma quando si trattava dello stato futuro dei suoi figli, dal suo volto e da ogni sua parola traspariva una immobilità di risoluzione, una ombrosa gelosia di comando, che imprimeva il sentimento di una necessità fatale.»*

Щоб донька остаточно втратила себе як особистість, батько вдається до тактики

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Aspects of Manipulative Strategies in the Speech of the Characters of A. Manzoni "Betrothed" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Pavliv O. Yu. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

цінністих орієнтацій через слова-афективи: *«Qualche altra volta il principe, riprendendola di certe maniere troppo libere e famigliari, alle quali pure ella trascorrevva assai volentieri, «ehi! ehi!» le diceva, «non son vezzi da una tua pari: se vuoi che un giorno ti si porti il rispetto che ti si conviene, impara fin d'ora a star più in contegno: ricordati che tu devi essere in ogni cosa la prima del monastero: perchè il sangue si porta tutto dove si va.»* [16].

При передачі мовлення маніпулятора Мандзоні використовує асиндетон: пришвидшений темп мовлення та вживання мовленнєвого акту директиву є дієвим засобом впливу на маленьку дівчинку: *«non son vezzi da una tua pari: se vuoi che un giorno ti si porti il rispetto che ti si conviene, impara fin d'ora a star più in contegno: ricordati che tu devi essere in ogni cosa la prima del monastero»* [16].

Постійна маніпуляція Гертрудою як батьком, так і членами родини призводять до того, що вона стає жертвою маніпуляторів. Перлокутивним ефектом маніпулятивної стратегії газлайтингу є розгубленість Гертруди. Під час розмови з батьком-маніпулятором вербальна та невербальна поведінки Гертруди характеризує її невпевненість в собі та страх. Вербальним вираженням невпевненості є квеситив, невербальним – голос, що стремтить, і наляканий погляд: *«Gertrude domandò, sommessamente e tremando, che cosa dovesse fare»* та міміці: *«A questo passo, alzò essa verso il padre uno sguardo tra atterrito e supplichevole»* [16]. Жертву маніпуляції, Гертруду, автор називає *fanciullina*, використовуючи зменшувально-пестливий суфікс, який передає безпорадність дівчини перед тиском її батька.

Розглянемо маніпулятивну стратегію «постійного розчарування», яка передбачає, що маніпулятор постійно розчаровується. Щоразу, коли ми робимо те, що йому не подобається або не відповідає його потребам, ця людина без вагань повідомить нам, наскільки вона розчарована [15]. Прикладом цієї маніпуляції в романі Мандзоні є відчуття провини, яке вселив у душу Гертруди її ж батько.

Звісно, дівчина почувається розгублено через відчуття необхідності спокутувати свою провину (якої насправді немає) і відчуває страх перед невідомим покаранням, яким загрожує батько. Цікаво, що Алессандро Мандзоні наголошує на тому, що у такій ситуації його важко назвати батьком. Мандзоні описує сцену, в якій Гертруда, перебуваючи у такому емоційному стані, благає батька пробачити їй: *«Gertrude comparve, e senza levar gli occhi in volto al padre, gli si gettò a' piedi, ed ebbe appena fiato da dire: "perdono." Quegli le fece cenno che si alzasse; ma con una voce poco atta a rincorare, le rispose che il perdono non bastava desiderarlo nè chiederlo, che ella era cosa troppo agevole e troppo naturale a chiunque sia trovato in colpa, e tema la punizione;*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні аспекти маніпулятивних стратегій у мовленні персонажів А. Мандзоні «Заручені» (Українською)
[Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Павліє О. Ю. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

che in somma bisognava meritarlo. Gertrude domandò sommestamente e tremando, che cosa dovesse fare. A questo il principe (non ci soffre il cuore di dargli in questo momento il titolo di padre) non rispose direttamente, ma cominciò a parlare a lungo del fallo di Gertrude: e quelle parole frizzavano sull'animo della poveretta, come lo scorrere d'una mano ruvida su una ferita». [16]

Невербальна поведінка Гертруди «... *senza levar gli occhi in volto al padre...*» вказує на те, що дівчина підсвідомо підкоряється своєму батькові-деспоту. Те, що дівчина не наважується подивитися батькові у вічі, є індикатором почуття провини. Варто звернути увагу на емоційний стан батька. Якщо на початку розмови він не в гуморі, то як тільки йому вдалося досягти своїми маніпуляціями мети, він повеселішав, чим підкреслив своє задоволення рішенням Гертруди. Проте у такий спосіб маніпулює Гертрудою не лише батько, а й інші члени родини: «*Brava! bene!*» *esclamarono ad una voce la madre e il figlio, e l'uno dopo l'altra abbracciarono Gertrude, la quale ricevette queste accoglienze con lagrime che furono interpretate per lagrime di consolazione. Allora il principe si allargò a spiegare ciò ch'egli farebbe per rendere lieta e splendida la sorte della figlia» [16].* Вони словесно підтримують Гертруду, невербальною поведінкою реалізуючи це через обійми. Те, що батько не говорить до дівчини, а наказує їй за допомогою жесту піднятися «*le fece cenno che si alzasse*» вказує на зверхність з якою він ставиться до своєї доньки. Мовлення батька як авторитарної особистості містить директив з показником деонтичної модальності. В обміні репліками батька та доньки спостерігається комунікативний хід директив-квеситив. Вживання квеситиву жертвою маніпуляції свідчить про її покірність, згоду виконати те, що від неї вимагають.

Перлокутивний ефект маніпулятивної стратегії постійного розчарування після ряду розмов батька та інших родичів з Гертрудою виражається через її згоду піти в монастир. Невербальна поведінка жертви маніпуляції (яка не наважується подивитися в очі батьку) свідчить про її покірність (*senza levar gli occhi in volto al padre*), вербальна – у квеситивах. Вона присить пробачення, чого й домагався її батько (*ed ebbe appena fiato da dire: "perdono"*), а в подальшому – погоджується стати монахинєю.

Ще одним прикладом маніпулятивної стратегії постійного розчарування є епізод, де Гертруда переконує Лючію виконати доручення, яке ненадовго виведе її за межі монастиря. На вулиці Лючію схоплюють і перевозять до замку Безіменного, де її замикають в кімнаті. «*Lucia fu atterrita d'una tale inchiesta; e con quella sua peritanza, ma non senza una forte espressione di maraviglia, addusse tosto per disinipegnarsene le*

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Aspects of Manipulative Strategies in the Speech of the Characters of A. Manzoni "Betrothed" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Pavliv O. Yu. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

ragioni che la signora doveva capire, che avrebbe dovute prevedere: senza la madre, senza una scorta, per una strada solitaria, in un paese sconosciuto... Ma Gertrude ammaestrata ad una scola infernale, mostrò tanta meraviglia anch'ella e tanto dispiacere di trovare una tal ritrosia in chi ella aveva tanto beneficato, mostrò di trovar così vane quelle scuse! Di giorno chiaro, un breve tragitto, una strada che Lucia aveva fatta pochi giorni prima, e che alla sola indicazione, chi non l'avesse veduta mai, non la poteva fallare!... Tanto disse, che la poveretta, punta di gratitudine e di vergogna ad un tempo, si lasciò sfuggir di bocca: «bene che cosa ho da fare?» [16]. Занепокоєна Лючія намагається дібрати аргументи, адже дівчині страшно йти невідомо куди. Однак Гертруда непохитна – вона змусила Лючію відчувати провину за свої «відмовки», які бідолашна намагалася знайти. В аргументації Гертруда використовує мовленнєвий акт експресив, виражаючи негативні емоції, вдаючи здивування, а також негативно оцінює аргументи Лючії, називаючи їх безпідставними: «*mostrò tanta meraviglia anch'ella e tanto dispiacere di trovare una tal ritrosia in chi ella aveva tanto beneficato, mostrò di trovar così vane quelle scuse!*» [16]. Мандзоні використовує прийом повтору і синтаксичного паралелізму.

Емоційний стан страху та розгубленість Лючії – жертви маніпуляції після дивного прохання Гертруди (*Lucia fu atterrita d'una tale inchiesta*) впливає на її мислення, темп якого пришвидшується. Для опису стану Лючії Мандзоні використовує асиндетон (*senza la madre, senza una scorta, per una strada solitaria, in un paese sconosciuto*). Перлокутивним ефектом маніпулятивної стратегії постійного розчарування є відчуття Лючією провини (*la poveretta, punta di gratitudine e di vergogna ad un tempo*) і згода виконати прохання (*si lasciò sfuggir di bocca: «bene che cosa ho da fare?»*).

Розглянемо маніпулятивну стратегію «проекція», згідно якою маніпулятор переносить свої негативні характеристики або перекладає відповідальність за свою поведінку на іншу людину. Нарциси та психопати використовують це надмірно, стверджуючи, що зло, яке їх оточує, є не їхньою провиною, а провиною когось іншого [15]. Еджидіо виконує злочинний наказ господаря викрасти Лючію з монастиря, в якому вона переховувалася, перекладаючи відповідальність на Гертруду, абатису монастиря, яка була його коханкою. Таким чином Еджидіо, заручившись підтримкою Гертруди, зміг виконати ту страшну послугу, яку від нього вимагали. А Гертруда вкотре стала жертвою маніпуляції: «*Se per rendere l'orribile servizio che gli era stato chiesto, Egidio avesse dovuto far conto de' soli suoi mezzi ordinari, non avrebbe certamente data così subito una promessa così decisa. Ma, in quell'asilo stesso dove pareva che tutto dovesse essere ostacolo, l'atroce giovine aveva un mezzo noto a lui solo; e ciò che per gli*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні аспекти маніпулятивних стратегій у мовленні персонажів А. Мандзоні «Заручені» (Українською)
[Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Павліє О. Ю. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

altri sarebbe stata la maggior difficoltà, era strumento per lui. Noi abbiamo riferito come la sciagurata signora desse una volta retta alle sue parole; e il lettore può avere inteso che quella volta non fu l'ultima, non fu che un primo passo in una strada d'abbominazione e di sangue. Quella stessa voce, che aveva acquistato forza e, direi quasi, autorità dal delitto, le impose ora il sacrificio dell'innocente che aveva in custodia» [16].

Характеризуючи Еджидіо, автор вживає епітет *atroce*, що визначає його як злочинця. Маніпулятор настільки впевнений в тому, що Гертруда допоможе йому скоїти злочин, що вважає її своїм знаряддям (*era strumento per lui*). Вербальна та невербальна поведінка маніпулятора свідчить про його авторитарність, а дієслово-директив *imporre* наближається у контексті до перформативного: *Quella stessa voce, che aveva acquistato forza e, direi quasi, autorità dal delitto, le impose ora il sacrificio dell'innocente che aveva in custodia* [16].

Попри самовпевненість Еджидіо його маніпуляції виклакають спротив у Гертруди. Вона налякана, відчуває докори сумління і намагається відмовитися: *«La proposta riuscì spaventosa a Gertrude, perdere Lucia per un caso impreveduto, senza colpa, le sarebbe paruta una sventura, una punizione amara: e le veniva ingiunto di privarsene con una scelerata perfidia di convertire in un nuovo rimorso un mezzo di espiazione. La sventurata tentò tutti i modi per esimersi dall'orribile comando; tutti fuorchè il solo che sarebbe stato infallibile, e che era pure in sua mano. Il delitto è un padrone rigido e inflessibile, contra cui non è forte se non chi se ne ribella interamente. A questo Gertrude non voleva risolversi, e obbedì*» [16].

Звернімо увагу на те, що Мандзоні називає Гертруду, жертву постійних маніпуляцій, «*sventurata*», «*sfiorida*», «*quasi scomposta*». Це вказує на те, що вона є жертвою обставин, що склалися (неможливість протистояти волі батька в дитинстві). Автор використовує уособлення «*Il delitto è un padrone rigido e inflessibile*» з метою показати всю серйозність та складність ситуації. Використання асиндетону «*La proposta riuscì spaventosa a Gertrude, perdere Lucia per un caso impreveduto, senza colpa, le sarebbe paruta una sventura, una punizione amara: e le veniva ingiunto di privarsene con una scellerata perfidia*» [16] виражає те, як швидко Гертруда повинна була все обдумувати. Гертруда розуміє, що, аби не бути жертвою маніпуляції, потрібно щось робити, повставати, виражати протест. Проте коли Еджидіо вдається до тактики загрози, Гертруда відчуває себе у небезпеці і змушена йому підкоритися: «*Quella stessa voce, divenuta imperiosa, e direi quasi autorevole pel delitto, le impose ora il sacrificio della innocente che le era data in custodia*» [16].

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Aspects of Manipulative Strategies in the Speech of the Characters of A. Manzoni "Betrothed" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Pavliv O. Yu. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

Врешті Гертруда відчуває свою провину перед Лючією, що виражається завдяки її невербальній поведінці, а саме проявом лагідності до дівчини: «*Gertrude ritirata con Lucia nel suo parlatorio privato, le faceva più grandi carezze dell'ordinario, e Lucia le riceveva e le contraccambiava con tenerezza crescente: come la pecora, tremolando senza tema sotto la mano del pastore che la palpa*» [16]. Використання метафоричного порівняння «*come la pecora*» вказує на безпорадність Лючії, її невинність, а також на те, що вона є жертвою маніпуляції. Люція була дуже набожною, дала обітницю Мадонні, коли її викрали за наказом Безіменного. Порівнюючи Лючію з вівцею, автор використовує релігійний підтекст, адже вівця є біблійним символом Божого народу, який веде пастух.

Гертруда як жертва маніпулятивної стратегії «проекція» відчуває страх (виражається через лексичні одиниці емотивної семантики), що викладає пришвидшений темп мислення (виражається через асиндетон). Внутрішній монолог персонажу містить осуд злочину, на який її підбурює маніпулятор, оцінюється нею негативно (вживання епітета негативної оцінки *scelerata perfidia*). Перлокутивним ефектом маніпулятивної стратегії «проекція» є подолання спротиву та згода Гертруди виконати злочинний наказ: *A questo Gertrude non voleva risolversi, e obbedì.*

Розглянемо маніпулятивну стратегію «безглузких розмов», які спричиняють розбрат і породжують плутанину. Маніпулятор, що використовує цю стратегію, намагається збити жертву з пантелику своїми розмовами [15]. Саме до такої стратегії вдався Дон Аббондіо, коли відмовляв Ренцо одружити його з Лючією. Цей персонаж роману Мандзоні не є авторитарною особистістю, і вдається до маніпуляцій для самозахисту, щоб уникнути більшої небезпеки: загроз браві:

«— *Che abbia qualche pensiero pel capo, argomentò Renzo tra sè, poi disse: "son venuto, signor curato, per sapere a che ora le convenga che noi ci troviamo in chiesa".*

"Di che giorno volete parlare?"

"Come, di che giorno? non si ricorda ella che oggi è il giorno stabilito?"

"Oggi?" replicò don Abbondio, come se ne sentisse parlare per la prima volta.

"Oggi, oggi... abbiate pazienza, ma oggi non posso."

"Oggi non può! Cos'è nato?"

"Prima di tutto, non mi sento bene, vedete."

"Mi dispiace; ma quello che ha da fare è cosa di così poco tempo, e di così poca fatica..."

"E poi, e poi, e poi..."

"E poi che cosa?"

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні аспекти маніпулятивних стратегій у мовленні персонажів А. Мандзоні «Заручені» (Українською)
[Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Павліє О. Ю. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

“E poi c’è degli imbrogli.”

“*Degl’imbrogli? Che imbrogli ci può essere?*”» [16].

Комунікативні ходи маніпулятора мають на меті відволікання уваги, що реалізується через перепитування, повтори, неповні речення. Використання повторів та неповних речень «*Oggi, oggi...*», «*E poi, e poi, e poi...*» [16] виражає страх, який відчуває Дон Аббондіо, а також розгубленість, яку він так жалюгідно намагається приховати. Використовуючи повтори, Дон Аббондіо вдається до тактики переакцентування. Іншим виявом переакцентування є вживання латинських термінів, щоб відповісти юнаку на запитання, які перешкоди існують для реєстрації шлюбу: «*“Error, conditio, votum, cognatio, crimen, cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas, si sis affinis...”* cominciava don Abbondio, contando sulla punta delle dita» [16]. Адже він впевнений, що юнак не знає латини і тому нічого не зрозуміє.

Перлокутивним ефектом цієї розмови стала невербальна поведінка, яка не поступається своєю красномовністю вербальній: «*E così detto, se ne andò, facendo a don Abbondio un inchino meno profondo del solito, e lanciandogli un’occhiata più espressiva che riverente*» [16]. Своїм поклоном Ренцо дав знати Дону Аббондіо, що вже не поважає його так, як раніше, а його погляд виражає натиск Ренцо, який будь-яким способом має на меті досягти свого.

Прикладом маніпулятивної стратегії безглузких розмов є надумані звинувачення, які посипались на бідолашну Гертруду з вуст її батька, після того, як дівчина вибачилась за те, за що вибачатися б не мала: «*...cominciò a parlare a lungo del fallo di Gertrude: e quelle parole frizzavano sull’animo della poveretta, come lo scorrere d’una mano ruvida su una ferita. Continuò dicendo che, quand’anche... caso che mai... egli avesse avuto da prima qualche intenzione di collocarla nel secolo, ella stessa aveva ora posto a ciò un ostacolo insuperabile*» [16]; У цьому монологі використано неповні речення: маніпулятор натякає на те, які наміри він мав раніше стосовно долі Гертруди, що не відповідає дійсності. Ця маніпулятивна стратегія вживається в романі у поєднанні з іншими.

Маніпулятивна стратегія безглузких розмов є менш ефективною, ніж газлайтинг та постійного розчарування, і є дієвішою у комбінації з іншими. Досягнення перлокутивного ефекту визначається передусім таким чинником, як рівноправні vs нерівноправні стосунки учасників комунікації.

Розглянемо **маніпулятивну стратегію «узагальнення та очорнення»**. Маніпулятори, які обрали саме цю стратегію, роблять загальні, нечіткі та абстрактні

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Aspects of Manipulative Strategies in the Speech of the Characters of A. Manzoni “Betrothed” (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Pavliv O. Yu. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

твердження. Вони можуть здаватися інтелектуальними, але насправді їх суть неможливо вловити. Їхні висновки надто загальні, а їхня мета – **принизити і спростувати аргументи жертви** [15].

До цієї стратегії вдається Ренцо у розмові з Лючією. Він задає велику кількість загальних, нечітких та безглузких питань, суть яких вкрай важко вловити. Єдина мета його слів: звинуватити Лючію, змусити її відчувати провину перед ним, домогтися того, аби бідолашна спростовувала всю ту нісенітницю, яка виникла в голові закоханого та запального Ренцо в один з моментів його найбільшого емоційного напруження. Отже, на вербальному рівні маніпуляція виражена великою кількістю вигуків та запитань, які маніпулятор задає підряд, не давши часу Лючії відповісти бодай на одне з них: «*Voi!*» *rispose, con una voce ch'esprimeva un'ira ben diversa, ma un'ira tuttavia: «voi! Che bene mi volete voi? Che prova m'avete data? Non v'ho io pregata, e pregata, e pregata? E voi: no! no!»* [16]. Занепокоєння Лючії виражається використанням повторів слів: «*Sì*» та «*verrò*», а також через асиндетон: «*Sì sì,*» - *rispose precipitosamente Lucia: «verrò dal curato, domani, ora, se volete; verrò. Tornate quello di prima; verrò.»* [16]. Через те, що дівчина дала відповідь на запитання юнака досить швидко, можна дійти висновку, що її насправді непокоїть ситуація, яка склалась, вона відчуває тривогу і Ренцо зумів досягти мети своєї маніпуляції. Однак, аби впевнитися, що Лючія таки виконає те, що він від неї вимагає, Ренцо перепитав її: «*Me lo promettete?*» *disse Renzo.* Але його голос вже змінився, тому що він досяг, чого хотів: «*una voce e con un viso divenuto, tutt'a un tratto, più umano.*» [16]. Тобто якщо на початку розмови Ренцо кричав, а обличчя його було перекивлене від злості: «*E bene!*» *gridò Renzo, con un viso più che mai stravolto*» [16], то щойно досягши свого, він став більш спокійним. Своєю незвичною поведінкою Ренцо вразив свою кохану, що виразилось у її жестах: «*E io che male v'ho fatto, perchè mi facciate morire?* » *disse Lucia, buttandosegli inginocchioni davanti.*» [16]. Жест того, що Лючія стала навколішки, показує не що інше як її покірність Ренцо, згоду виконати його прохання і страх. Про те, що дівчина налякана, на вербальному рівні свідчать її відчайдушні вигуки та благання «*Ah no! per carità, non dite così, non fate quegli occhi: no, non posso vedervi così,*» [16], а на невербальному рівні виражається через сльози та складені як при молитві руки: «*esclamò Lucia, piangendo, supplicando, con le mani giunte*» [16].

Перлокутивним ефектом маніпулятивної стратегії «узагальнення та очорнення» є згода жертви маніпуляції на таємний шлюб. Наприкінці розмови вона встає навколішки, що виражає її покірність, а вживання заперечних висловлювань є її протестом проти поведінки коханого. Мовлення маніпулятора Ренцо

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні аспекти маніпулятивних стратегій у мовленні персонажів А. Мандзоні «Заручені» (Українською)
[Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiv A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Павліє О. Ю. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

характеризується вживанням експресивів, що містять вигуки та повтори. Вживання коротких, простих висловлювань свідчить про роздратування та злість. Невербальне мовлення також свідчить про його родратування: він підвищує голос, його обличчя перекошене від гніву (*gridò Renzo, con un viso più che mai stravolto*). Мовлення Лючії, жертви маніпулятора, також свідчить про її схвильований стан: вона вживає експрасиви, будує речення, прості за синтаксичною структурою.

Аналізуючи маніпулятивні стратегії на прикладах з роману, можна зробити висновок, що найчастіше використовується стратегія «постійного розчарування». Багато героїв роману вирішили, що мають право розпоряджатися життями інших, проживати чийсь життя замість когось, командувати іншими. Якщо маніпулятор може передбачити майбутній опір своєї жертви, він буде вдаватися до такої стратегії.

Висновки

Аналізуючи мовлення персонажів роману А. Мандзоні, ми дослідили такі маніпулятивні стратегії, як газлайтинг, проекція, стратегія безглузвих розмов, узагальнення та очорнення, постійного розчарування. Встановлюючи закономірності між маніпулятивними стратегіями та стилістичними особливостями Мандзоні, ми дійшли висновку, що для вираження стратегії газлайтингу, в основі якого знаходиться контрадикторність, автор використовує слова-афективи, асиндетон, повтори та наказовий спосіб; для вираження проекції, яка полягає у перенесенні своєї відповідальності на іншу людину – метафоричні порівняння, антитези; для стратегії безглузвих розмов, в основі яких знаходяться монологи, що призводять до плутанини – неповні речення, повтори, асиндетон; для узагальнення та очорнення, що характеризуються нечіткими та абстрактними твердженнями – неповні речення та слова-афективи; для вираження стратегії постійного розчарування, в основі якої знаходиться постійне розчарування маніпулятора своєю жертвою – асиндетон, вигуки, синтаксичний паралелізм та повтори.

Описуючи жертв маніпуляцій, зокрема, Гертруду, в образі якої ключовим є безпорадність та неможливість протистояти волі батька, Мандзоні називає *sventurata, sfiorita, quasi scomposta, fanciullina*; Лючію, слухняну та набожну дівчину, автор порівнює з вівцею, посилаючись на біблійний символ покірного народу *come la pecora*, а також називає *la poveretta*, підкреслюючи складне становище, в якому опиняється дівчина; дона Аббондіо, нерішучого та боягузливого персонажа, автор характеризує за допомогою літоти *non era nato con un cuor di leone*.

Перлокутивний ефект є подібним у кожній стратегії. Своєю невербальною

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Aspects of Manipulative Strategies in the Speech of the Characters of A. Manzoni "Betrothed" (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Pavliv O. Yu. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

поведінкою жертва намагається передати дискомфорт та страх: тремтіння, опущений погляд, а отже страх подивитися своєму маніпулятору в очі, мовчазна покірність. На вербальному рівні це проявляється за допомогою повторів, неповних речень, асиндетону, вигуків, перебільшень та слів-афективів.

Отже, можемо зробити висновок, що роман А. Мандзоні «Заручені» наповнений маніпулятивними стратегіями завдяки величезному різноманіттю психотипів персонажів.

Література:

1. Бігунова, Н. О. «Ілокутивні цілі та перлокутивний ефект мовленнєвого акту схвалення (на матеріалі англomовного літературного дискурсу)». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету* 38 (2019): 55–59.
2. Гуменюк, О. Є. *Психологія впливу* (Тернопіль: Економічна думка, 2003), 304.
3. Житнікова, Т. А. «Політичне маніпулювання: суть та механізми захисту». *Молодий вчений* 6 (2014): 620-623.
4. Зимова, І. А. «Психологічна характеристика розуміння мовного повідомлення». *Мовленнєвий вплив у сфері масової комунікації* (1990): 161-169.
5. Зірка, В. В. *Маніпулятивні ігри у рекламі: лінгвістичний аспект* (Дніпропетровськ: ДНУ, 2004), 291.
6. Зірка, В. В. «Мовна парадигма маніпулятивної гри в рекламі.» (Автореф. дис. д-ра філол. наук, Київ, 2005), 34.
7. Коваленко, А. М. «Мовні засоби реалізації маніпулятивного впливу в сучасних англomовних ЗМІ». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету* 38 (2019): 214–218.
8. Козак, С. В. «Комунікативні стратегії як засіб маніпулятивного впливу в англomовних прес-релізах». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»* 23 (2012): 68–70.
9. Левченко, Л. О. «Психологічні особливості діяльності засобів масової інформації». *Людина і політика* 2 (2001): 103-108.
10. Леонт'єв, А. А. *Основи психолінгвістики* (2003), 287.
11. Мегентесів, С. А., Мохамад, І. *Лінгвістичні аспекти психічного впливу та прийомів маніпуляції* (Краснодар, 1997), 111.
12. Різун, В. В., Непийвода, Н. Ф., Корнєєв, В. М. *Лінгвістика впливу* (Київ, 2005), 148.
13. Руда, О. Г. *Мовне питання як об'єкт маніпулятивних стратегій у сучасному українському політичному дискурсі* (Київ, 2012), 232.
14. Словник психологічних термінів (Київ, Україна, 2015), <https://nuph.edu.ua/slovník-psihologichnih-terminiv/> (дата звернення: 20.02.23).
15. Tecniche di manipolazione psicologica *La mente meravigliosa* (Roma, Italia, 2018), <https://lamenteemeravigliosa.it/tecniche-di-manipolazione-psicologica/>

Джерельна база:

16. Manzoni, A. *I promessi sposi*, [https://it.wikisource.org/wiki/I_promessi_sposi_\(Ferrario\)](https://it.wikisource.org/wiki/I_promessi_sposi_(Ferrario)).

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні аспекти маніпулятивних стратегій у мовленні персонажів А. Мандзоні «Заручені» (Українською)
Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiv A. Mandzoni «Zarucheni»

© Павліє О. Ю. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

References:

1. Bigunova, N. O. «Ilokutyvni cili ta perlokutyvnyj efekt movlennjevogogo aktu shvalennja (na materiali anglo-movnogogo literaturnogogo dyskursu)». *Naukovyj visnyk Mizhnarodnogo humanitarnogogo universytetu* 38 (2019): 55–59.
2. Gumenjuk, O. Je. *Psychologija vplyvu* (Ternopil': Ekonomichna dumka, 2003), 304.
3. Zhytnikova, T. A. «Politychne manipuljuvannja: sut' ta mehanizmy zahystu». *Molodyj vchenyj* 6 (2014): 620-623.
4. Zymova, I. A. «Psychologichna harakterystyka rozuminnja movnogogo povidomlennja». *Movlennjevyj vplyv u sferi masovoi' komunikacii'* (1990): 161-169.
5. Zirka, V. V. *Manipuljatyvni igry u reklami: lingvistychnyj aspekt* (Dnipropetrovs'k: DNU, 2004), 291.
6. Zirka, V. V. «Movna paradygma manipuljatyvnoi' gry v reklami.» (Avtoref. dys. d-ra filol. nauk, Kyi'v, 2005), 34.
7. Kovalenko, A. M. «Movni zasoby realizacii' manipuljatyvnogogo vplyvu v suchasnyh anglo-movnyh ZMI.» *Naukovyj visnyk Mizhnarodnogo humanitarnogogo universytetu* 38 (2019): 214–218.
8. Kozak, S. V. «Komunikatyvni strategii' jak zasib manipuljatyvnogogo vplyvu v anglo-movnyh pres-relizah». *Naukovi zapysky Nacional'nogo universytetu «Ostroz'ka akademija», Serija «Filologichna»* 23 (2012): 68–70.
9. Levchenko, L. O. «Psychologichni osoblyvosti dijal'nosti zasobiv masovoi' informacii'». *Ljudyna i polityka* 2 (2001): 103-108.
10. Leont'jev, A. A. *Osnovy psiholingvistyky* (2003), 287.
11. Megentesiv, S. A., Mohamad, I. *Lingvistychni aspekty psihichnogogo vplyvu ta pryjomiv manipuljacii'* (Krasnodar, 1997), 111.
12. Rizun, V. V., Nepyjvoda, N. F., Kornjejev, V. M. *Lingvistyka vplyvu* (Kyj'v, 2005), 148.
13. Ruda, O. G. *Movne pytannja jak ob'jekt manipuljatyvnyh strategij u suchasnomu ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi* (Kyj'v, 2012), 232.
14. *Slovnnyk psihologichnyh terminiv* (Kyj'v, Ukraïna, 2015), <https://nuph.edu.ua/slovnnyk-psihologichnih-terminiv> (data zvernennja: 20.02.23).
15. Tecniche di manipolazione psicologica *La mente meravigliosa* (Roma, Italia, 2018), <https://lamenteemeravigliosa.it/tecniche-di-manipolazione-psicologica/>.
16. Manzoni, A. *I promessi sposi*, https://it.wikisource.org/wiki/I_promessi_sposi (Ferrario).

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Aspects of Manipulative Strategies in the Speech of the Characters of A. Manzoni “Betrothed” (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni aspekty manipuljatyvnyh strategij u movlenni personazhiiv A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Pavliv O. Yu. [Pavliv O. Ju.], pavliv.olya1617@knu.ua